

A vizsgálat célja, módszerei

A szakmai beszámoló a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 107.§ szabályozása alapján Budapest Főváros III. kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat megbízása alapján készült.

A vizsgálat célja:

- ✚ az intézmény a hatályos jogszabályok, a fenntartói rendelkezések, és az intézmény belső szabályozórendszere szerinti működésének vizsgálata
- ✚ az intézmény szakmai működésének vizsgálata

A szakértői elemzés a következő kérdések megválaszolására keresi a választ:

- Az alapító okiratban megfogalmazott feladatkörben tevékenykednek-e?
- Hatályos-e, a nevelőtestület által elfogadott, a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program, SZMSZ és házirend az intézményben?
- Az intézményi feladatellátás feltételei: a személyi feltételek, a pedagógus ellátottság – végzettség, összetétel és a foglalkoztatás vonatkozásában – a közoktatási törvény szerinti-e?
- Az elfogadott tantárgyfelosztás, órarend szerint folyik-e a munka?
- Osztályok, csoportok szervezésének törvényessége
- Tanügyi nyilvántartások ellenőrzése
- A kötelezően felvett jegyzőkönyvek az alaki és tartalmi követelményeknek megfelelnek-e, azokat szakszerűen irattárazzák-e?
- A 11/1994-es rendelet szerinti kötelező nyomtatványokat használják-e?
- A tanügyi nyilvántartásokat, a tankötelezettség nyilvántartást naprakészen vezetik-e?
- A 11/1994-es MKM rendeletben meghatározott záradékokat alkalmazzák-e?
- A tanulók ügyében hozott döntések, intézkedések vagy kérelmek ügyében jogszerűen jár-e el az intézmény?
- A tanulók teljesítményének értékelése rendszeres-e, és erről a szülők milyen formában kapnak tájékoztatást?
- A tájékoztatási kötelezettség érvényesülése az iskolában
- Osztályzatok, érdemjegyek törvényességének megállapítása
- A tanulói fegyelmi eljárás törvényessége
- DÖK tevékenységének vizsgálata

A szakértői vizsgálat módszere:

- Dokumentumelemzés: alapító okirat, SZMSZ, házirend, pedagógiai program, IMIP, gyakoronoki szabályzat, éves munkaterv, nevelőtestületi értekezletek jegyzőkönyvei, év végi beszámoló, továbbképzési program, beiskolázási terv, jegyzőkönyvek, tanügyigazgatási dokumentumok (törzskönyvek, naplók, bizonyítványok, tanulói nyilvántartás, gyermekvédelmi dokumentumok)
- Az intézmény működésének törvényes jogszabályokkal való összevetése
- Feltáró beszélgetés az intézményi dolgozókkal, szülőkkel
- Országos és kerületi mérések eredményeinek vizsgálata
- Horizontális funkcióvizsgálat – intézményi pillanatfelvétel

Az iskola törvényességi ellenőrzését az alábbi hatályos jogszabályok alapján végeztük:

- A többször módosított 1993. évi LXXIX. közoktatási törvény
- A 11/ 1994.(VI.8.) MKM rendelet
- 3/2002.(II.15.) OM rendelet a minőségbiztosításáról és minőségfejlesztésről
- ÖMIP
- kerületi rendeletek
- országos mérések eredményei
- óralátogatások

1. Alapító okirat

Az intézmény jogszerű működését az 54/ÖK/1998. és a 349/ÖK/2011.(V.26.) határozati számú Alapító okirat és a nyilvántartásba vétel biztosítja.

Az intézmény alapító okirata tartalmazza a fenntartó nevét és címét, az intézmény típusát, alaptevékenységét, a működési területét, körét, jogállását, a feladatellátást szolgáló vagyont, a vagyon feletti rendelkezés jogát, az intézmény székhelyének címét, az intézménybe felvehető maximális tanulólétszámot, az évfolyamok számát.

Az intézmény típusának megjelölése megfelel a közoktatási törvényben foglaltaknak.

Az iskolai évfolyamok meghatározása a közoktatási törvény alapján történt.

Az alapító okirat tartalmazza a költségvetési szerv nevét, székhelyét, az állami feladatként ellátandó tevékenységét (TEÁOR), gazdálkodási jogkörét, felügyeleti szervét, az alapító szerv nevét, az intézmény vezetőjének kinevezési rendjét, az ellátható vállalkozási tevékenység körét és mértékét, rögzítették, hogy az intézmény nem folytathat vállalkozási tevékenységet.

Az Alapító okiratban szerepel az alapfeladatként ellátott alaptevékenység, benne elhatároltan a kiegészítő tevékenységek.

Az intézmény Alapító okiratának tartalma a közoktatási törvényben foglaltaknak megfelel.

Az elemzés dokumentációja az **I. sz.** mellékletben található.

2. Stratégiai dokumentumok elemzése

2.1. Pedagógiai program

Az intézmény pedagógiai programja tartalmazza a törvény által előírt valamennyi általános és speciális elemet.

- Gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat, tevékenységeket
- Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet
- A szülő, a gyermek, tanuló, pedagógus együttműködésének formáit, a továbbfejlesztés lehetőségeit
- A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő, oktató munkát segítő eszközök, felszerelések jegyzékét
- A nevelési program nyilvánosságát
- A pedagógiai program érvényességét
- Legitimációs záradékot

2.1.1 A nevelési program

A nevelési programban meghatározott egyes területek a megvalósulás szempontjából:

A nevelő/oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai az alábbiak szerint:

A pedagógiai program tartalmazza a kiemelt fejlesztési feladatokat, és az azokhoz kapcsolódó fejlesztési feladatokat a NAT-ban meghatározottaknak megfelelően.

Az intézmény meghatározta a nevelő/oktató munka céljait, az ehhez kapcsolódó feladatokat és eszközöket is.

„Alapvető célunk egészséges, ép lelkű, önmagát megvalósítani akaró és tudó, a fő emberi normákat tiszteletben tartó diákok nevelése. Olyan értékrend kialakítása, amellyel a gyermek az általa választott területen tudása birtokában, önbizalommal helyt tud állni.

Értékrendszerük, nevelési céljaik tükrözik az intézmény elhivatottságát többek között az integrálás, a személyiségfejlesztés, az egyéni tehetség kibontakoztatása területén és a törekvést az egyedi értékek megtalálására minden tanulóban. A célokhoz rendelt feladatok – pl.: *a tantestület egységes szemléletmódjának kialakítása; a tantárgyi célrendszeren belül az értékek kiemelésének, közvetítésének kiemelése; önképzés; a szülői házzal való partnerkapcsolat kialakítása* – ezen célok megvalósítását biztosítják.

Meghatározták azokat az eszközöket és eljárásokat, amelyeket a nevelés mindennapos folyamatában követnek.

A pedagógiai program részletesen tartalmazza a személyiségfejlesztés céljait, az ehhez kapcsolódó feladatokat és a megvalósulás kritériumai.

A program tartalmazza a személyiségfejlesztés kiemelt területeit, értékelését és színtereit. A személyiségfejlesztéshez külső kapcsolatokat is kiépített az intézmény. Többek között a: *Nevelési Tanácsadó, Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ, EGYMI, Gyermekpszichiátriai ellátás, drogambulanciák, Pedagógiai Szolgáltató Intézet és egyéb kulturális intézmények* segítik az intézmény munkáját.

A pedagógiai program tartalmazza a közösségfejlesztéssel kapcsolatos célokat és feladatokat.

Az intézmény feladata többek között beilleszkedési nehézségekkel, kapcsolati zavarokkal, magatartászavarokkal küzdő gyerekek segítése, a sajátos nevelési igényű gyerekek integrálása. A közösségi lét összetartó erejének megtapasztalását segítik a közösségi programok: hagyományos ünnepek, erdei iskolai és egyéb táborok, szakkörök. A 2008/2009-es tanévtől kezdődően felmenő rendszerben közoktatási típusú sportiskolai képzést is biztosít az intézmény. Így tanulók szociális kompetenciáinak fejlesztésére a különböző sportesemények, versenyek, a csapatjátékok során is lehetőség van.

A kerületben élő nemzetiségekkel való megismerkedést segíti a „*Nemzeti Nap*” megrendezése, amelyre a tanulócsoportok egy általuk kiválasztott nemzetiség ismertetésével és bemutatásával készülnek.

Az intézmény második alkalommal vesz részt a *Tempus Közalapítvány English Environment Europe* nemzetközi iskolai együttműködés projektjén, mely nyolc európai ország együttműködésével valósul meg.

A tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenység

A program tartalmazza a tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenységeket. Az intézmény elsődleges feladatának a magatartási problémák mögött rejlő okok feltérképezését, feltárását tekinti. A magatartási problémákkal kapcsolatos tevékenységben az osztályfőnököknek és az iskolapszichológusnak fontos szerepe van, aki szükség esetén családterapeuta segítségét kéri. Az intézmény nem kötelező tanórai foglalkozásokon teremt lehetőséget azoknak a tanulóknak, akik beilleszkedési illetve magatartási zavar miatt tanulási nehézséggel küzdenek. A viselkedéskorrekció érdekében játékos pedagógiai módszereket alkalmaznak, melyek pozitív irányba alakítják a gyermekek önismeretét, önbecsülését, így támogatva beilleszkedésüket. A program tartalmazza a napközis munka és a fejlesztő foglalkozások biztosította lehetőségeket.

A program részletesen tartalmazza a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat, eszközöket, eljárásokat.

A program részletesen tartalmazza a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat, a gyermekvédelmi felelős feladatait, a szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeket, az együttműködés formáit.

Az intézmény 95%-a lakótelepi gyermek. A tanulási nehézségekkel küzdő, az anyagi és egészségügyi szempontból veszélyeztetett tanulók száma magas. A gyermekvédelmi felelős feladatait egy fő pedagógus teljes állásban látja el, aki az idei tanévben család- és gyermekvédelmi szakvizsgát tesz. Jó, bizalmi kapcsolatot alakított ki a szülőkkel, így azok problémáikkal gyakran fordulnak hozzá. Részt vesz a tanév eleji szülői értekezleteken, osztályfőnöki órákon. Együttműködik az osztályfőnökökkel, iskolavezetőség tagjaként az Iskolaszékkel, az SZMK-val, a DÖK-kel. Szoros kapcsolatot ápol a különböző társintézményekkel: *Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ, Gyámhivatal, Gyermekvédelmi Igazgatási Csoport, Családi Tanácsadó*. A Családi Tanácsadó felkérésére esetmegbeszéléseken is részt vesz. Kapcsolatot tart fenn a III. kerületi rendőrkapitányság bűnmegelőzési osztályával, így az intézmény bekapcsolódott a D.A.D.A programba, mely a rendőrség biztonságra nevelő iskolai programja. A tanulók részt vehetnek a *Jövőbarát Alapítvány*, és a *Kamasztér Alapítvány* és a *Kék Pont Drogkonzultációs Központ és Drogambulancia Alapítvány* programjain. Közös TÁMOP pályázaton vettek részt a *Semmelweis Egyetemmel* a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek támogatására.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeket támogatja a *"Tegyük többet értük" alapítvány*, melynek célja többek között *nehéz körülmények között élő, jól tanuló diákok segítése*.

A gyermekvédelmi feladatok dokumentációja naprakész, átlátható.

A tehetség és képesség kibontakozását segítő tevékenység:

A program leírja a tehetség és képesség kibontakoztatását segítő tevékenység céljait, feladatait, területeit, meghatározza a tehetséggondozás sikerkritériumait. A tehetséggondozást a különböző szakkörök (pl.: *képzőművészeti, informatikai, barkács, konyhaművészeti szakkörök*) sportköri foglalkozások és egyéb tehetséggondozó foglalkozások kretén belül zajlik. Az iskolaotthon szabadidejében, illetve a napköziben is teret kap a tehetséggondozás. Az intézményben program szerint a sportosztályokban speciális sportiskolai tanterv szerint zajlik az oktatás, első évfolyamtól lehetőség van emelt szintű angol, illetve megfelelő létszámú jelentkező esetén emelt szintű természettudományi és rajzoktatáson részt venni.

A szülő, a tanuló és a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

A program leírja a szülő, a tanuló és a pedagógus együttműködésének formáit és a továbbfejlesztés lehetőségeit. Az intézményben Szülői Munkaközösség szerveződik, mely bekapcsolódik az intézményi működés mindennapjaiba. A hagyományos fogadóórákon, szülői értekezleteken kívül szülői fórumokat szerveznek, melyeken a szülők által javasolt témaköröket

dolgozzák fel. A különböző iskolai ünnepek, egyéb események szervezése során figyelembe veszik a DÖK javaslatait, számítanak a tanulók aktív bevonódására a szervezés és a lebonyolítás során is.

A program tartalmazza az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elveit és korlátait, magasabb évfolyamba lépés feltételeit, az évfolyamismétlés eljárásrendjét valamint az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményeit és formáit

Az egészségnevelési program:

Az egészségnevelési program leírja az iskola helyzetét az egészségnevelés szempontjából, a program célját, a célok ütemezését, a feladatokat. Felsorolja a végrehajtáshoz szükséges forrásokat, a megvalósulás színtereit és a mindennapi testedzés lehetőségeinek biztosítását. A program végrehajtásához szükséges anyagi források egy részét a költségvetésből, más részét pályázatokból fedezik, támogatja a célkitűzések megvalósulását a *„Tegyünk Többet Értük” alapítvány* is. A program megvalósulásának színterei pl.: *egészségpercek*, *„Víz világnapja”*, *„Kihívás Napja”*, *Gyermeknap*, *Föld Napja*, *kirándulások*, *túrák*, *erdei iskolák*, *nyári táborok*.

Az intézmény rendelkezik drogstratégiával. Az iskolában képzett drogügyi koordinátor, pszichológus és több olyan pedagógus is segíti az egészségnevelési feladatok megvalósítását, akik különböző egészségnevelő tanfolyamokat végeztek. 2003-ban nyertek a *GYISM-OM közös drogprevenciós-pályázatán*, melynek segítségével beindult a szenvedélybetegség elleni felvilágosítás.

Környezeti nevelési program:

A környezeti nevelési program tartalmazza az intézményi helyzetképet, az intézményi környezetet figyelembe véve. Felsorolja a humán, tárgyi és anyagi erőforrásokat. Meghatározza a jövőképet, a hosszú- és rövidtávú célokat, a megvalósítás területeit, feladatait és az ezekhez rendelt sikerkritériumokat.

A megvalósulás területei pl.: *tanulói pályázatok*, *táborok – természetkutató tábor, ahol konkrét gyakorlati problémát oldanak meg a tanulók (pl.: monitoring, rekonstrukció, élőhely-térképezés, mérések stb.); látogatás tanösvényekre, nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadasparkokba, botanikus kertekbe, múzeumokba.*

A pedagógiai program elemzésének dokumentációja az **II sz.** mellékletben található

2.1.2. Helyi tantervek

Specialitások:

- Sportiskolai oktatási forma a 2008/2009. tanévtől kezdődően a mindenkori „s” osztályokban. A sportosztályban a közoktatási típusú sportiskolai kerettanterv szerint folyik az oktatás. Az intézmény együttműködési szerződést kötött az Óbudai Kaszások Sportegyesülettel.
- Emeltszintű angol nyelv oktatása a 2008/2009. tanévtől kezdődően a mindenkori „a” osztályokban a nem kötelező tanórak óraszámának terhére.
- Az 1-4. évfolyamon a „b” osztályokban a választható tantárgyak magasabb óraszámában a matematika és a rajz.

Az első „a” és első „s” osztályok beindítás alaptervként szerepel a programban, az első „b” osztály indítása megfelelő létszámú beiratkozó esetén valósul meg.

A sportiskolai osztályokra és az emeltszintű angol és matematika, illetve rajz órákra vonatkozóan a tantervek felmenő rendszerben készülnek. Jelenleg az 1-4. évfolyamokra vonatkozóan rendelkeznek speciális tantervekkel, az idei tanév végéig készül el az 5. évfolyam tanterve.

Az iskola helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

A helyi tanterv minden, a törvény által előírt elemet tartalmaz.

A tanterv tartalmazza az egyes tantárgyakra vonatkozóan:

- az előírt tananyagot és követelményeit
- az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédleteket, taneszközök kiválasztásának rendjét
- a magasabb évfolyamra lépés feltételeit - a befogadó és az integrált tanulókra vonatkozóan magyar nyelv és irodalom és matematika külön
- a beszámoltatás, számonkérés formáit
- a kulcskompetenciák fejlesztését
- a kiemelt fejlesztési feladatokat
- differenciálást

A tantervi általános rész elemzésének dokumentációja az **III sz.** mellékletben található.

Összegzés:

Az intézmény a pedagógiai programban leírtakat megvalósítja, a programban leírt alapelveknek megfelelően működik.

2.2 Intézményi Minőségirányítási Program

A vizsgálat az Intézményi Minőségirányítási Program (IMIP) törvényességi megfelelőségére, az Önkormányzati Minőségirányítási Program célkitűzéseire való illeszkedés és megvalósítás területekre terjedt ki.

Az elemzés dokumentációja az **IV. sz.** mellékletben található.

A törvényességi szempontokat figyelembe véve megállapítható, hogy az IMIP tartalmazza mindazokat a tartalmakat, melyeket a Kt. 40.§ (10)-(12) és a 85.§ (7) bekezdése meghatároz.

Az Önkormányzat Minőségirányítási Programjában meghatározott minden elvárás megjelenik intézményi szintre lebontva.

Az intézmény meghatározta minőségpolitikáját, és minőségfejlesztési rendszert működtet, a Comenius 2000 Közoktatási Minőségfejlesztési Program keretében kiépített I. számú intézményi modell alapján.

A rendszer működtetését az irányító csoport végzi a minőségügyi vezető irányításával. A minőségügyi vezető tagja az intézményvezetésnek.

A minőségügyi rendszer működése folyamatos, évente munkaterv készül, mely az intézményi éves munkaterv része. Tanév végén minőségügyi beszámoló készül. A minőségügyi dokumentáció a minőségirányítási programban szabályozott.

A partneri igény- és elégedettségmérés rendje szabályozott. A szülők és a pedagógusok véleményét kérdőív, a tanulókat interjú keretében mérik fel. A szülői kérdőíveket évente aktualizálják a pedagógiai program kiválasztott területeire, és az eredményeket összehasonlítják a korábbi évek eredményeivel. Az intézmény négyévente teljes körű önértékelést végez. Az önértékelés eredményeit felhasználják a stratégiai dokumentumok felülvizsgálata során.

Az intézmény rendelkezik a belső értékelési rendszerre vonatkozó koncepcióval, eljárásrenddel. Az egyéni teljesítményeket a 2006-ban elkészített és elfogadott intézményi Teljesítményértékelési Szabályzatban foglaltak szerint értékelik.

A teljesítményértékelési-rendszer fejlesztő jellegű, a pedagógusok körében elfogadott. A működtetését a Teljesítményértékelési Csoport végzi, melynek tagjai: igazgatósági tag, munkaközösség-vezető, DÖK vezető tanár.

Az intézmény vezetősége és a minőségügyi vezető elkötelezett a minőségi munka és a minőségfejlesztési rendszer működtetése iránt.

2.3. Továbbképzési program

A közoktatási törvény 17.§ (6) és a 19.§ (8) bekezdésében és a 277/1997.(XII.22.) Kormányrendeletben szabályozott továbbképzés megtervezése elkészült. A program ötéves időszakra szól: 2008. szeptember 1-jétől 2013. augusztus 31-ig terjedő időszakra tervezték.

A továbbképzési program összeállítása megfelel a jogszabálynak, a rendeletnek megfelelően négy részből áll: a szakvizsgára, a továbbképzésre, a helyettesítésre vonatkozó alprogramokat és a finanszírozást is tartalmazza.

A programban meghatározták a továbbképzések irányát: szakvizsga megszerzése, módszertani képzések.

A beiskolázás az iskola vezetése által megfogalmazott alapelvek szerint történik. A 2011/12-es tanévben továbbképzésre megjelölt területek: család- és ifjúságvédelmi szakvizsga, KÖVI (2 fő), 90 órás módszertani továbbképzés (2 fő TÁMOP-ból).

Az intézmény rendelkezik a továbbképzési programra épülő, jogszabályoknak megfelelő beiskolázási tervvel.

A dokumentumok tartalmazzák a továbbképzés megjelölését, a képzés idejét, az tandíj összegét és a helyi támogatást, a záradékot, a nevelőtestület 2011. március 21-én elfogadta a beiskolázásról szóló jegyzőkönyvet, a KT elnökének aláírását, a jelenléti ívet csatolták a dokumentumhoz.

A továbbképzési program és a beiskolázási program összhangban áll a pedagógiai programban megfogalmazott alapelvekkel.

2.4 A gyakornoki szabályzat a törvényi előírásoknak - Kjt. 138/1992 (X.8) kormányrendelet módosítása - nevelőtestületi elfogadással megfelelően elkészült. A dokumentum tartalmazza a megfelelő elemeket: a szabályzat célját, a területi és személyi hatályait, a szakaszokat és követelményeket, a számonkérés módszereit, a minősítés eljárásrendjét.

2.5. Szervezeti és Működési Szabályzat törvényességi ellenőrzése

Az elemzés dokumentációja az V. sz. mellékletben található.

Az intézményi SZMSZ tartalmazza a nevelési-oktatási intézményekre vonatkozó területek szabályozását:

- Az intézmény szervezeti felépítését és vezetését
- Az iskolavezetés feladatmegosztását
- Az alkalmazottak körét, az alkalmazás feltételeit
- Az intézmény szervezeti egységeit: tagozatok, munkaközösségek és kapcsolattartási rendjét, formáját
- A vezető és az SZMK közötti kapcsolattartás rendjét
- A nevelőtestület feladatkörébe tartozó ügyeket, a beszámolás rendjét
- A működés rendjét, a gyermekek, a tanulók fogadásának és a vezetőknek az intézményben való benntartózkodás rendjét
- A pedagógiai munka belső ellenőrzés rendjét
- A belépés és a benntartózkodás rendjét azok számára, akik nem állnak jogviszonyban a nevelési-oktatási intézménnyel
- Az ünnepélyek, megemlékezések rendjét, a hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatokat
- A rendkívüli esemény (bombariadó) esetén szükséges teendőket
- A külső kapcsolatok rendszerét, formáját és módját
- Az intézményi védő és óvó előírásokat, a tanulók jutalmazása elveinek és formáinak meghatározását
- A tanórán kívüli foglalkozások szervezeti formáit, rendjét, időbeosztását.
- Az egészségügyi ellátás megvalósítását
- A szülők tájékoztatásának szabályait, a kapcsolattartás rendjét

A gyermek távolmaradásának, mulasztásának igazolására vonatkozó rendelkezéseket a házirendben szabályozták.

A fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásának elvei jogszerűek.

Felvázolták az Alapító okirathoz igazodva az intézmény szervezeti felépítését.

A mellékletekben szerepel a könyvtár szervezeti és működési szabályzata.

Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata alakilag és formailag megfelel az előírásoknak. A dokumentumon szerepel a keltezés, az intézményvezetői aláírás, a nevelőtestület képviselőjének az aláírása, az egyetértési jogot gyakorlók képviselőinek aláírása és nyilatkozata.

Az intézmény SZMSZ-e a hatályos rendeletben előírtaknak megfelel.

Megjegyzés: az intézmény SZMSZ-e rendezett, könnyen áttekinthető, igényesen kidolgozott dokumentum. Legfrissebb változata (2011. 11.25.) a honlapon hozzáférhető.

2.6. A házirend

Az intézmény házirendje tartalmazza a közoktatási törvény által kötelezően előírtakat, megfelel a jogszabály funkcióinak és jellegzetességeinek.

A házirend arról rendelkezik, amire a törvény felhatalmazta. A szabályokat egyértelműen fogalmazták meg, ellenőrizhetők, értékelhetők és szankcionálhatók.

A vizsgált dokumentum alakilag és formailag is megfelel az előírásoknak: a záradékban szerepel a keltezés, az intézményvezető aláírása, bélyegzőlenyomat, a nevelőtestület képviselőjének az aláírása. Rendelkeztek a közzétételről, a nyilvánosságra hozásról és a hatályáról, amelyet az iskolai életre terjesztettek ki.

A házirend előírja azokat a védő-óvó előírásokat, amelyeket a tanulóknak az iskolában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

Az intézmény házirendje tartalmazza az iskola munkarendjét, a tanulói jogokat, kötelességeket és elvárásokat, az iskola helyiségeinek, berendezési tárgyainak, eszközeinek használati rendjét, a tanulók jutalmazásának elveit, valamint a tanulók által bevitt értékek megőrzőben való elhelyezését. Tartalmazza továbbá az iskolai mulasztásra vonatkozó szabályokat, a joggyakorlás lehetséges módjait, a napközi felvételinek rendjét, szempontjait.

Az iskola házirendje normatív szabályokat tartalmaz a megfelelő magatartási szabályok kialakítására, arról rendelkezik, amire a törvény felhatalmazta, az előírt szabályozásra terjed ki.

A szabályozás áttekinthető, fejezetekre tagolt, pontokba foglalt, egyértelműen, kijelentő mondatokkal megfogalmazott elvárásokat tartalmaz.

Az intézményi SZMSZ-szel és a pedagógiai programmal a házirend harmonizál.

Megjegyzés: az intézmény házirendjének legfrissebb változata (2011. 01.27.) a honlapon hozzáférhető.

3. Tanügyigazgatási dokumentumok

3.1 A tanügyigazgatás személyi feltételeinek biztosítottága

Az intézmény megfelelő létszámú és szerkezetű vezetéssel rendelkezik, egy igazgatóhelyetttessel.

Az intézmény élén álló vezetők rendelkeznek a számukra előírt végzettséggel és gyakorlattal.

Az intézményben foglalkoztatott pedagógusok létszáma biztosítja az Alapító okiratban foglalt feladatok megvalósítását.

Az intézményben pedagógus munkakörben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége megfelel az előírásoknak.

3.2 Tanügyi nyilvántartások ellenőrzése

A tanügyi nyilvántartások irattári őrzése megfelel az irattári tervben foglaltaknak.

A nyilvántartásokban csak a Kt. 2. számú mellékletében feltüntetett tanulói adatok szerepelnek.

A tanügyi nyilvántartások vezetése szabályos, a jogszabályban meghatározott alkalmazottak, az osztályfőnökök vezetik az osztálynaplót, a törzslapokat, kiállítják a bizonyítványokat.

A nevelési-oktatási intézmények által használt kötelező nyomtatványokat használják.

Az intézményben felvett tanulók nyilvántartására szolgáló beírási naplót megfelelően vezetik, a tanulók távozását szabályosan jelezték.

Az iskolában használják a kötelező nyomtatványokat, a használt nyomtatványok eredete megfelel az előírásoknak.

A tanórai foglalkozásokról a pedagógusok az osztálynaplót naprakészen vezetik.

A tanügyi dokumentumok közül az alsó tagozaton, az első évfolyamon került sor a naplók és a tájékoztató füzetek ellenőrzésére. A naplók vezetése folyamatos. A szülők az üzenő füzetben keresztül rendszeresen visszajelzést kapnak gyermekük előrehaladásáról. Felhívtuk a figyelmet az évközi értékelések tájékoztató füzetben való bejegyzésére.

Felső tagozaton a 6. és a 8. osztály naplóját ellenőriztük. A naplókat szabályosan nyitották meg, a naplók megfelelő osztályzatokat tartalmaznak, a szülők tájékoztatása megvalósul ezekben a dokumentumokban. A hiányzások nyilvántartása is folyamatos, az iskolavezetés rendszeresen ellenőrzi a naplóvezetés szabályosságát.

Az értékelés a pedagógiai programban meghatározottak szerint történt. A félévi osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján állapították meg.

A bizonyítványok és a törzslapok záradékai megegyeznek.

3.3. A tantárgyfelosztás törvényessége

A tantárgyfelosztás tartalmazza a pedagógusok kötelező óraszámát, és a kötelező óraszámába beszámítható feladatokat. Az órarend a tantárgyfelosztás alapján készült, az órarend és a tantárgyfelosztás órái megegyeznek, a pedagógusok tantárgyi óraszámai osztályonként is egyeznek.

Az iskolai és a pedagógiai munka tervezéséhez; a pedagógusok kötelező óraszámának, kötelező óraszámába beszámítható feladatainak, munkáinak meghatározásához készítene tantárgyfelosztást.

A tantárgyfelosztás elnevezésű nyomtatványt használják. (11/1994.(VI.8.) MKM rendelet 4. sz. melléklet)

A tantárgyfelosztás tartalmazza:

- **Soraiban** a pedagógusok név szerinti felsorolását
- Végzettségét
- A tanított tantárgyat
- Oszlopaiban: az iskolai osztályok megjelölését
- Az osztályok óratervi óráinak számát
- Az óratervi órákat összesen
- A pedagógusok kötelező óraszámába beszámítható feladatok óraszámát
- Összes óraszámát
- Kötelező óraszámát
- A túlórában ellátott feladatok óraszámát

Az egyes osztályok, csoportok tantárgyai, azok óraszámai megegyeznek az egyes évfolyamokon használt óratervek tantárgyainak megnevezésével és azok óraszámával.

A jogszabály által előírt munkaidő kedvezményeket biztosítják a kötelező óraszám arányos csökkentésével a Közalkalmazotti Tanács tagjainak, a munkaközösség-vezetőknek, a DÖK vezetőjének.

3.4. Az órarend törvényessége

Az órarendben a tantárgyfelosztásban szerepelő órák szerepelnek, az órarend a tantárgyfelosztásnak megfelel.

A kötelező órák, a szabadon választható tanórák teljes köre szerepel az órarendben.

A napközis, a tanulószobai foglalkozások megtartásához a törvényes időkeret biztosított.

Az órarendi órák elnevezése megfelel az egyes évfolyamokon, osztályokban alkalmazott tantervekben és az óratervben foglaltakkal.

A tanulók napi kötelező óraszámát nem haladja meg a közoktatási törvény által meghatározottat.

3.5. Jegyzőkönyvek

3.5.1 Fegyelmi eljárás törvényessége

Fegyelmi eljárásrendet dolgoztak ki, mely az SZMSZ része.

Fegyelmi tárgyalást nem tartottak az elmúlt időszakban az intézményben.

3.5.2 Tanuló-és gyermekbalesetek megelőzésére tett intézkedések

Az intézmény nyilvántartja a gyermek- és tanulóbalesetekkel kapcsolatos kivizsgálási kötelezettségét.

A balesetekről az előírt nyomtatványokon, valamint elektronikusan is elkészültek a jegyzőkönyvek.

3.5.3 Osztályozóvizsgák jegyzőkönyvei az előírásoknak megfelelnek, tartalmazzák minden elemet, amelyeket a jogszabály meghatároz. Csatolták a vizsgázók írásbeli munkáját.

3.6. Éves munkatervek

Az iskola rendelkezik részletes helyzetelemzésre épülő, a 2011/2012-es tanévre készült munkatervvel, amely tartalmazza:

- A 2011/2012-es tanév feladatait, a kiemelt nevelési célokat és feladatokat
- A személyi és a tárgyi feltételeket, a feltételrendszer leírását
- A szervezeti kultúra erősítését
- A törvényi változások követését
- A tanítás nélküli munkanapok felhasználását
- Pedagógiai feladatokat ütemezéssel, határidővel és felelősökkel jelölve:
a nemzeti összetartozás érzésének megalapozása, esélyegyenlőség biztosítása, erősítése
- A rendezvények ütemtervét
- ÖKO munkaprogram
- A tanév munkarendjét
- A DÖK feladatait, terveit
- A minőségirányítási tevékenység tervezetét
- A vezetői ellenőrzési tervét: pl. munkatervek, tanmenetek

Mellékletben található a munkaközösségek, a szülői szervezet, a minőségfejlesztés és dekoráció munkatervek. Ezek a dokumentumok szakmailag és formailag igényesek, alkalmasak arra, hogy az iskola éves munkáját megalapozzák.

A nevelőtestületi értekezletek alkalmával készített jegyzőkönyvek az előírásoknak megfelelnek. A jegyzőkönyv tartalmazza a jelenlévők felsorolását, az ügy megjelölését; a jegyzőkönyv készítőjének és az - eljárás során végig jelen lévő - alkalmazottak aláírását.

Egyéb átvizsgált iratok:

Szabályzatok:

- Iskolai könyvtár
- Etikai kódex (tanári, tanulói)
- Első évfolyamra sorolás felvételi szabályzata
- Tűzvédelmi szabályzat
- Adat- és iratkezelési szabályzat
- Személyi anyagok (5 db véletlenszerű kiválasztással): kinevezés, végzettség, önéletrajz, erkölcsi bizonyítvány. Az anyagok elzártan találhatók.
- A tanulók ügyében hozott döntések, intézkedések vagy kérelmek

Összegzés

A Zipernowsky Károly Általános Iskola jogszerűen működik, az Alapító okiratban megfogalmazott feladatkörben tevékenykedik, a döntéshozatal is jogszerű, rendelkezik a törvényes működéshez szükséges dokumentumokkal, amelyek a törvényi előírásoknak megfelelnek.

A tanügyi nyilvántartások vezetése szabályos.

A nevelőtestület által elfogadott, a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program az SZMSZ és a házirend az intézményben hatályos.

Az intézményi feladatellátás feltételei: a személyi feltételek, a pedagógus ellátottság – végzettség, összetétel és a foglalkoztatás vonatkozásában – a közoktatási törvény szerinti.

Az intézményben ismerik, és folyamatosan figyelemmel kísérik az új jogszabályokat és a jogszabályok módosításait. A jogszabályok változásához igazítják az intézmény belső szabályzatait, dokumentumait. A szabályzatok azonosíthatók, az érvényes verziók hozzáférhetők.

Az intézményvezetés tervszerű munkát végez, a jogszabályok változásait nyomon követi, és az iskola dokumentumait ennek megfelelően készíti el.

Az iskola adminisztrációs tevékenysége az előírásoknak megfelel, naprakész, igényesen kidolgozott.

A vizsgálat alapján megállapíthatjuk, hogy szakszerűen és jogszerűen működteti a vezetés az iskola munkáját.

Javaslatok

Az iskolavezetés és az iskola pedagógusai törekedjenek az elért szakmai színvonal megtartására.

Megjegyzés

Az iskola vezetése a szakértői munka során együttműködő és nagyon készséges volt, a dokumentumok hozzáférését minden esetben biztosították, rendelkezésünkre bocsátották.

4. Óralátogatások

A látott órákról szóló összefoglalónkat a **VI. sz.** mellékletben található óraelemzési szempontok szerint állítottuk össze. Természetesen ez a szempontsor csak strukturáló elemként használatos, ennek megvalósulása nem kritériuma a látott tanítási foglalkozásoknak.

Alsó tagozaton, az első évfolyamon két magyar egy matematika, egy testnevelés órát, felső tagozaton két magyar, egy matematika, egy angol órát látogattunk. Szintén felsőben egy zeneterápiás fejlesztő foglalkozást is megtekintettünk.

A fejlesztő foglalkozásról

Szorongó diákok számára oldott, partneri hangvétellű, a tanórai megszokott légkörtől eltérő foglalkozást tartott a gyógypedagógus. Hangszert készítettek egyszerű tárgyakból a gyerekek, majd az általuk készített hangszereket megszólaltatták, ezt kiegészítve valódiakkal együtt zenéltek. Az alkotás, önkifejezés által az érzelmek felszabadítására fókuszált a terápiás együttlét. Önbizalom erősítése történt a csoportban az egymásra figyelés által. Az órán a szem – kéz munkájának összehangolása, a feladatok sorrendjének követése osztott figyelmet és összehangolt motoros funkciókat igényelt a tanulóktól. A foglalkozáson kimagasló pedagógusi munkát tapasztaltunk, miközben a vezető állandóan figyelemmel kísérté valamennyi gyermeket, támogató, szeretetteljes odafordulással bátorította őket. A pedagógus instrukciói, kérdései egyértelműek, a gyermekek életkori és mentális sajátosságaihoz igazodóak voltak.

A foglalkozáson széleskörű komplex fejlesztés történt (figyelem, koncentráció, egymásra hangolódás, önbizalom, kitartás, önkifejezés, empátia, kitartás). Az eszközhasználat páratlannak minősül, saját fejlesztésű eszközökkel, hangszerekkel, játékokkal, tematikával segítette a tanulókat. A kisgyermekek mindvégig vidáman, felszabadultan, motiváltan dogoztak, eszközhasználatuk adekvát volt, önállósághoz és sikerélményhez jutottak általa. A pedagógus türelme, elkötelezettsége, kreativitása, gyermekcentrikussága, s nem utolsó sorban humora jó hangulatot teremtett az együttléten.

Tanítási órák az első és ötödik, illetve a nyolcadik évfolyamon

Célok, feladatok és megvalósulásuk

Az első évfolyamon gyakorló órákat láttunk: az egyik magyar órán a kétjegyű mássalhangzók gyakorlása, a másikon a hang és betűdifferenciálás; matematika órán a számolási rutin és a problémamegoldó gondolkodás differenciált fejlesztése 10-es számkörben történt. A matematika órán a pedagógus felhasználta a Montessori pedagógia alapelveit, módszereit és eszközeit. A testnevelés foglalkozáson duál-paralel módszerrel két osztály ifjoncai ismerkedtek a bemelegítés helyes sorrendjével, a szakkifejezésekkel, a labdajátékok szabályaival. A tanórák illeszkedtek az éves tervezésbe, a tanulók aktivitása, ismeret, készség és képességszintje is ezt támasztja alá. A tanórák tartalma, a feldolgozás módja, az alkalmazott módszerek megfeleltek a tanulók életkori sajátosságainak.

A tanórákon sikerült megvalósítani a kitűzött célt.

Felső tagozaton, matematika órán a geometriai szerkesztések közepette a tervezés képességének fejlesztésével, a digitális tábla előnyeinek figyelembe vételével valósították meg a gyerekek a tanár és általuk közösen kitűzött célt. Magyar irodalom órán a tanult fogalmak rögzítése és a szintetizáló feladatmegoldás maradéktalanul megvalósult, a gyerekek nagyon ügyesen használták ki az idejüket, a tervezett sokrétű tevékenység motiváló hatással volt rájuk. A nyolcadikos nyelvtan órán kiegyensúlyozott, oldott légkörben, együtt határozták meg a célokat, az óra ütemezését a gyerekek adták, nagyfokú önállósággal tökéletesen megvalósították a feladatokat. Angol órán duál óravezetési módszerrel több szempontú képességfejlesztést tűztek ki célul a pedagógusok, amelyben a gyerekekkel együttműködve sikeresen oldották meg a feladatokat.

Egyértelműen érezhető volt a pedagógusok gondos, a tanulók felkészültségét, előzetes ismereteit figyelembevevő alapos felkészülése. A pedagógusok az óravázlatot kiegészítették az osztályok rövid jellemzésével, helyzetelemzéssel is.

A tanítási óra illeszkedése a nagyobb tananyagegységekhez

Alsó tagozaton a magyar órák témái a betűtanítási folyamatba, a matematika óra témája a 10-es számkörben való műveletek témakörébe illeszkedett. Az ismeretek felelevenítése, gyakorlása játékos formában, sok eszköz használatával történt.

A tantárgyközi kapcsolatok feltárására, az ismeretek összekapcsolására minden órán láttunk példát. Magyar órákon elsősorban a környezetismeret; matematikán a magyar nyelv és irodalom tantárggyal történt koncentráció.

Felső tagozaton minden tanítási óra kapcsolódott a gyerekek által már jól elsajátított ismeretegységekhez, a tantárgyközi kapcsolatokat tekintve a matematika az idegen nyelvi kompetenciákkal, a nyelvtan az önismereti, etikai területekkel, az angol a személyiségfejlesztés kreatív, jobb agyféltekés tevékenységeivel kötődött össze.

A pedagógusok alapoztak a tanulók előzetes ismereteire, ezekre nagymértékben támaszkodtak a tanórák során.

Képességek fejlesztése

Alsó tagozaton a jártasságokat, készségeket különböző, változatos feladatokon keresztül fejlesztették. A magyar órákon az olvasás, szövegértés mellett többek között a megfigyelés, rendszerezés, a memória és gondolkodási képesség, figyelem, koncentráció, szóbeli kifejezőképesség fejlesztésére került sor. Az egyik órán a digitális kompetencia fejlesztése volt a fő célkitűzés, amelyet a gyerekek nagy élvezettel gyakoroltak. A matematika órákon a matematikai-logikai képességeken túl többek között a problémamegoldó képesség, figyelem koncentráció, rendszerező képesség, szóbeli kifejezőképesség, szövegértés fejlesztésére került sor.

Felsőben a matematika órán a szerkesztési feladatok rendkívül motiválóak voltak, hiszen minden tanulótól tevékenységet, eszközhasználatot követelt. A szerkesztés menetének végiggondolása a rendszerező képességet, a stratégiában való gondolkodást fejlesztette. A képességfejlesztéshez rendelt feladatokhoz társított további összefüggések felismertetése a komplex látásmódon keresztül a tantárgy belső összefüggéseit erősítette meg a tanulóknál. Kiemelkedő volt a feladatok összeválogatása a problémamegoldás terén, megvilágította, hogy egy probléma többféleképpen oldható meg, s egyben újabb kérdéseket generál. A felfedeztető, tevékenykedtető tanulást figyelhettük meg a többi tanítási órán is.

Angol órán fejlesztették a beszédértés, a hallás utáni szövegértés, az olvasásértés, a szövegalkotás, a beszéd és írás képességeit. A diákok megértették a fontosabb információkat, összefüggő szöveget tudtak alkotni önállóan, továbbá röviden meg tudták indokolni saját szavaikkal a különböző információkra vonatkozó kérdéseket. A hallott ismereteket interpretálni tudták.

Az ötödikes magyar órán többek között a helyes ejtés, verbális készségek, szövegértési, -alkotási, asszociációs képességek fejlesztése történt. Példákat láttunk az implicit információk kikeresésére, a logikai összefüggések felismerésére, a többletjelentés megkeresésére.

A nyolcadikos tanórán a szövegalkotási kompetenciák fejlesztése kapott nagy hangsúlyt, ennek alárendelten a következő képességek: vitakészség, gondolkodási képesség, kommunikációs képesség, problémamegoldó képesség.

A tanórák fejlesztették a tanulók szociális képességeit: önirányítás, szociális alkalmazkodás, együttműködés (páros és csoportmunka), véleménynyilvánítás, az ön- és társértékelés.

A tanítási óra tartalma, szerkezete, időarányai

Alsóban és felsőben egyaránt mindegyik foglalkozás több szerkezeti egységből épült fel: régebbi ismeretek előhívása, gyakorlási fázis önállóan, párban, csoportosan; ellenőrzési szakasz. A ráhangolási fázis minden órán játékos, mozgásos formában történt, mely biztosította a kellő motivációt. A pedagógusok megfelelő időt rendeltek az egyes szerkezeti egységek megvalósítására. Az órák menetét a változatosság, a feladatok és munkamódszerek sokszínűsége jellemezte.

A tanórákon a végzősök nyelvtan órája kivételével a tanári kezdeményezés volt alapvetően jellemző. Nyolcadikban a tanár moderátorként vett részt a tevékenységekben, a gyerekek önállóan dolgoztak, egymás ötleteiből, azokat kiegészítve oldották meg a változatos feladatokat. Az összes tanórai kommunikációt a pedagógusok és a tanulók részéről is az elfogadás, megerősítés jellemezte.

Milyen kérdéstípusokat használt a tanár?

A tanári kérdésfeltevés szakszerű és egyértelmű volt minden tanórán. A kérdések ösztönzők, a tanóra céljának megvalósulását elősegítők voltak, a pedagógusok változatos kérdéstípusokat alkalmaztak. A legjellemzőbb kérdéstípusok:

- Témakifejtésre irányuló kérdés
- Indoklást igénylő kérdés
- Gyakorlati alkalmazásra vagy példa megoldására vonatkozó kérdés
- Értékelésre, állásfoglalásra készítő kérdés
- Személyes jellegű kérdések
- Probléma, feladat felvetését tartalmazó kérdés
- Adat és ténymegállapításra vonatkozó kérdés
- Szó, fogalom jelentésének meghatározására vonatkozó kérdés
- Hasonlóságra és különbségre vonatkozó kérdés
- Más tantárggyal való összefüggésre vonatkozó kérdés

A pedagógusok támogató, segítő attitűddel reagáltak a tanulók tévedéseire.

A gondolkodás/szövegértés fejlesztése

A gondolkodás és szövegértés fejlesztését többek között a: szómagyarázat, mondatalkotás szavakból, szövegalkotás mondatokból, sorrendalkotás, előfeltételezések, kiemelés, elemzés, választás-döntés, fejszámolás- eredmények párosítása (matematika órán), jellegű feladatok támogatták.

Felső tagozaton a látott matematika és magyar nyelv órákon kiemelkedőek voltak a gondolkodást fejlesztő feladatok.

- előfeltételezések, választás-döntés,
- elméleti ismeretek konkrét példákon való alkalmazása
- saját gondolatok egyre pontosabb kifejezése, megértetése;
- mások gondolatainak követése, megértése;
- a megértés ellenőrzése: igaz-hamis állítások, gondolati egységek fontosságának megítélése;
- szabályfelfedeztetés: a kontextus hatása a közlések jelentésére és formájára;
- érvelés
- vélemény, állásfoglalás kialakítása, továbbfejlesztése, logikus gondolatmenet kialakítása;

A kognitív taxonómia gondolkodási szintjei közül az értékelés is szerepelt egy-egy feladatban.

A tanulás közvetlen irányítása/ tanítási módszerek

A pedagógusok megfelelő időt biztosítottak a feladatok végrehajtására. Az első évfolyamon, a tanórákon a differenciált egyéni, illetve a páros és csoportmunka jelleg nagyarányú volt. A pedagógusok kellőképpen előkészítették és irányították a munkaformák váltakozását. Az együttműködést feltételező csoportjátékok, figyelemkoncentrációs játékok, mozgásos játékok váltakozása tette mozgalmassá a tanórákat. A matematika órán jól megfigyelhető volt, hogy a tanulók rutinosan használják a Montessori eszközöket, képesek önállóan választani a felkínált lehetőségek közül, és a feladatvégzésben kitartani, az önellenőrzést elvégezni. Az interaktív magyar órán a tanulók magabiztosan kezelték a digitális táblát, jól tájékozódtak a virtuális feladatok, s megoldásaik között. A testnevelés foglalkozáson a tanárok szinte moderátorként, azonban nagyon hangsúlyos jelenléttel koordinálták a két osztály összehangolt munkáját.

A differenciálás az egyéni képességek figyelembevételével történt, lehetővé téve az egyéni fejlesztést.

A felsősök óráin is megfigyelhető volt a személyre szabott különböző feladatok, az időkitöltő feladatok, a kooperatív csoportmunka keretében képességek szerinti differenciált csoportszervezés.

Az önálló munkák ellenőrzése minden esetben megtörtént, frontális ellenőrzéssel, társ- és önértékeléssel. A tanulói munkák korrekciójára már a tanórán sor került.

A tanórán a tankönyvön kívül állatképeket, szókétyákat, mondatkétyákat, feladatlapokat, és matematika órán a Montessori eszközöket használtak a tanulók.

Értékelés

A tanulók értékelése minden órán folyamatos volt, jellemző volt a pozitív megerősítés, biztatás, szóbeli dicséret. A csoportmunkák során a tanulók egymás munkáját is értékelték, javították. Minden tanórán nevelési feladatként megjelent az együttműködésre nevelés, önellenőrzés, tolerancia. A kiemelt nevelési célok megvalósultak a tanórák során.

A tanítási óra légköre

A tanórák nyugodt, oldott légkörben folytak, melyet a sokszínűség mellett a pedagógusok személyisége is segített. Jellemző volt a játékosság, mozgalmasság, a gyerekek felszabadultan, szívesen vettek részt a tanulás folyamatában. Otthonosan mozogtak a felkínált munkaformák között, eszközök között. Az óra hangulatának domináns hatótényezők a tanár személyisége, az alkalmazott módszerek és feladatok voltak.

A tanár, mint vezető

A pedagógusok irányító, támogató vezetési stílust használták leginkább. Sikerült a tanulók nagy részét aktivizálni, és az aktivitást fenntartani. Elsősorban az interaktív magyar órán és a matematika órán volt különösen is szembetűnő a gyerekek aktivitásának erősödése a csoportmunka, a Montessori eszközök alkalmazása során.

Felsőben a pedagógusok a helyzetektől függően váltogatták a vezetői szerepeket: például a látott matematika, angol, magyar nyelv órákon többnyire delegáló és támogató – néhol moderátori - magatartást képviseltek, amellyel elsősorban a tevékenységközpontú, cselekedtető oktatási formákat valósították meg. A magyar irodalom foglalkozáson inkább az irányító szerep dominált, az életkori sajátosságból adódóan.

A társas kapcsolatok alakulása az órán

Mindegyik tanórán volt utalás az osztályközösségen belüli vagy a tanulók egyéb társas kapcsolatára. A tanulók egymáshoz való viszonyulására általában a segítőkészség, együttműködés volt jellemző.

Összegzés:

A látott órák alapján megállapítható, hogy az intézményben magas szintű szakmai munka folyik. A pedagógusok rendelkeznek a szak módszertani felkészültséggel és gyakorlottsággal. Az óralátogatások és az intézményi pillanatfelvétel során tapasztalhattuk, hogy alkalmazzák a hagyományos, frontális oktatástól eltérő módszereket (differenciált óraszervezés, páros és csoportmunka) a tanulócsoporthoz fejlesztését, összetételét figyelembe véve. A tanulók mozgásával felbontják a statikus térformákat, hangsúlyt helyeznek az eszközhasználatra. Az intézményi pedagógiai programban foglaltaknak megfelelően nagy hangsúlyt fektetnek a kompetenciafejlesztésre, differenciálásra, egyéni fejlesztésre. Az intézmény nagy számban fogad Montessori óvodából érkező gyermekeket, ezért vállalta, hogy az alkalmazott módszereibe és eszközeibe beépíti részben a Montessori pedagógia módszereit, eszközeit is.

Az intézmény egészére jellemző a gyermekközpontú légkör, ami a tanórákon is, és az azt követő óraértékelésen is megfigyelhető volt. A pedagógusok szívesen tanulnak egymástól, belső képzéseken, szakmai napokon fejlesztik pedagógiai kultúrájukat. A bemutató órákon is több kolléga részt vett. Az iskolában egyre többen alkalmazzák az új oktatástechnikai eszközöket: digitális tábla, projektor. Javasoljuk az új oktatástechnikai eszközök használatának népszerűsítését belső képzéseken, a jó gyakorlatok továbbadását, az oktatási segédanyagok digitalizált változatának bővítését, gazdagítva a módszertani tudástárat.

5. Interjúk

Interjúk munkaközösség vezetőikkel

Megállapításaink a munkaközösségek szakmai munkájáról a dokumentumok, csoportos interjúk alapján íródnak. Tapasztalataink szerint a középvezetői réteg szerepe a szervezeti struktúrában a döntési és feladatmeghatározási jogköröknek köszönhetően nagyon jelentős. A szervezeti kultúrát alkotó közös normák és értékek minden munkaközösség tevékenységében megfigyelhetők. Nagy összehangoltsággal, nagy önállósággal hatékonyan végzik feladataikat. A döntés-előkészítésben, véleményezésben, teljesítményértékelésben folyamatosan rész vesznek, gyakorolják jogköreiket, az SZMSZ-ben foglaltak szerint.

Az iskola jövőképét saját fejlesztési céljaikkal összehangoltan határozzák meg (lásd: angol munkaközösség), meghatározzák a főbb stratégiai célkitűzéseket, összegyűjtik és tisztázzák az ötletek és javaslatok közötti összefüggéseket, cselekvési és végrehajtási terveket készítenek.

Különösen fontos a középvezetői szinten az információk megosztása (a kommunikáció döntően informális és szóbeli). A vezetői interjút az összetartozás érzése hatja át, a kollégák támogatják egymást. Vezetőként a csapatmunkát, támogatást, elköteleződést emelik ki főbb kompetenciaként.

Az alsós munkaközösség az egységes értékelési rendszer kidolgozását tartja kiemelkedő feladatának, az alapozó munkát és a tehetséggondozást. A képességek fejlesztésében a gyermekek önmagukhoz mért teljesítménye a fontos. Ezeken a területeken szeretnének még több fejlesztést.

Az osztályfőnöki munkaközösség a tanulók személyiségfejlesztése mellett az aktuális feladatokra és a munkaközösségek közötti dinamikus interakció megteremtésére törekszik.

A napközisek szakmai csoportja a szabadidő hasznos és kellemes eltöltése mellett a tapasztalati tanulást, a társas kapcsolatok és az egyén fejlesztését tekinti legfontosabb megoldandó feladatának.

A humán és könyvtáros munkaközösségre az iskola egészét megmozgató programokra vonatkozó ötletek a jellemzőek. (irodalmi teadélután, író-olvasótalálkozók, olvasó kuckó, nemzetközi projektek, versenyek, stb...) Kiemelt feladatuk az szép magyar beszélt és írott nyelv ápolása, az olvasási kultúra elterjesztése.

A természettudományos munkaközösség ars poeticája a természettudományokat kedvelő és ismerő, alkalmazni tudó fiatalok nevelése, valamint a tehetséggondozás. Ezekhez rendelték a megvalósítandó feladatokat, ezek közül kiemelkedő a fejlesztő és gyógyypedagógus kollégákkal együttműködve megvalósított fejlesztés.

Az ÖKO munkaközösség vállalt feladatát szinte minden szakmai csoporttal és osztályokkal együtt végzi, egész évet átívelő programjuk nagy koordinációt igényel.

Az angol munkaközösség az első és negyedik évfolyamon a duál tanítás módszertanát fejleszti, nemzetközi pályázati projekteket koordinál, hatására a szervezeti struktúra is újra mozdul:

„Ezek az új típusú multilaterális kapcsolatok innovatív kezdeményezéseknek tekinthetők intézményünkben. Egy ilyen átfogó innováció rengeteg plusz idő, illetve energiaráfordítást igényel a résztvevőktől, ugyanakkor azok a tartalmas extra feladatok, amiket a projekt érdekében végzünk, újraprojektszerűsítik a közösséget, hatnak a kiégés ellen, és nem utolsósorban átírják az SZMSZ-ben foglalt szervezeti ábra hierarchikus rendjét.” „...például együtt dolgozik angol és ének tanár, tanító és történelem szakos kolléga, technika tanár, illetve drámapedagógus.”¹

A testnevelés munkaközösség a sportosztályok sikertörténetét büszkén említi, s az ott elért látens eredményekkel (a sportosztályokban tanuló gyermekek betegség miatti hiányzása alacsonyabb, munkabírásuk, terhelhetőségük viszont magasabb, a sportversenyeken való részvétel közösségformáló) elégedett.

A fejlesztő munkaközösség a jól kidolgozott, pontos mérési eredményekre építi sokrétű, eredményes munkáját. Az egyéni fejlesztési tervekbe bekerül a szorongásoldásként, önismereti fejlesztésként is működő zeneterápia, a közösségi kapcsolatok fejlődése érdekében a játék óra, a konfliktuskezelő tréningfoglalkozás. Logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, tanárok együttműködve közelítik meg az aktuális problémákat, a lehető legjobb megoldást kínálva a gyerekeknek.

A kiemelt feladatokban a kompetenciák fejlesztése is hangsúlyt kap, szeretnék a tanulókat az élet minden területén használható ismeretekkel ellátni, képessé tenni őket arra, hogy a megszerzett ismereteket kreatív módon, önállóan tudják alkalmazni új körülmények között is.

¹ Féléves beszámoló 2011/2012. tanév Angol munkaközösség

Interjú a DÖK vezetőjével

Az intézmény biztosítja a diákönkormányzat működésének feltételeit. A DÖK szervezeti felépítését, jogait és kapcsolattartási rendjét. A diák önkormányzati munka célját, feladatait, a vezetőség feladatait az iskola SZMSZ-ében rögzítették. Sportiskola révén rendszeresen és egész évben részt vállalnak az iskolai sportprogramok szervezésében, lebonyolításában, de a kulturális rendezvények előkészítési munkálataiból is nagy önállósággal kiveszik a részüket (pl.: sportversenyek, Március 15. – szereplőválogatás, rendezés, Ziper-est, Fő téri karácsonyi produkció). A diákélet szervezése mellett a DÖK kéthavonta jelenteti meg az iskolaújságot (Zipercek), amellyel jelentős közösségkovácsoló erőt képvisel.

Véleményezési és javaslattevési jogát gyakorolja.

A diákönkormányzatot segítő pedagógus rendszeres kapcsolatot tart az intézmény vezetőjével, beszámol tevékenységükről.

A diákönkormányzat működése az iskolában aktív, a közösség formálásában fontos szerepet vállal és kap, tevékenysége nem formális.

6. Szervezeti kultúrára vonatkozó megállapítások

Az intézmény szervezeti struktúrájáról és kultúrájáról egyaránt tájékoztatnak a szakmai, pedagógiai és a szervezeti működést meghatározó dokumentumok, az ezek mögött megbúvó értékek, normák, pedagógiai és szervezeti folyamatok. Ennek részletes feltárására a dokumentumelemzésen túl hosszú szervezetelemzési folyamatok alkalmasak, amelyek nem képezik e vizsgálat tárgyát. Megállapításaink és javaslataink éppen ezért nem elemző szemléletűek, csupán a komplex vizsgálat egyik szegmenseként: rátekintő és feltáró jellegűek.

Megállapításainkat kvalitatív vizsgálati módszerekre építettük: személyes interjú az iskola igazgatójával, fókuszcsoporthozos beszélgetés középvezetőkkel (munkaközösség vezetőikkel), az iskola igazgatóhelyettesével; a klímatesztek tanulmányozása, személyes beszélgetések, továbbá az intézmény artefaktumai, az intézményi kultúra közvetlenül észlelhető jelei.

Az épület a tanulók és pedagógusok önálló környezetformáló tevékenységeit hordozza magán. A saját karbantartások, festések egyedivé és karakteressé, jellemző 'Ziperes' arculatává teszik az épület minden szegmensét. A saját erőből „ácsolt” színpad a hagyományok ápolására szolgáló közösségi terek igényét jelzi. A nemzetközi projektek gyönyörű tablói, a tanulók kreatív munkái díszítik a termeket, s egyben a kollektív emlékezet alkotóelemeiként is szolgálnak. Az osztályok igényesen díszítettek, rendezettek, minden korosztály részt vállal az iskola közös, egységes képének kialakításában.

A web oldal, a dokumentumok, az iskola nyilvános megjelenési formái egységes, igényes képet mutatnak.

A pedagógiai program alapelveiben fogalmazza meg: *...”Arra törekszünk, hogy olyan 14 éves fiatalokat bocsásson ki iskolánk, akik elsajátították a konstruktív életvezetés alapvető sajátosságait. Legyenek szociálisan érzékenyek, közösségteremtők, és saját életvitelükben az újabb értékeket teremtő tevékenységformák megtalálására alkalmas személyiségek...”*

Ennek rendelődnek alá a célok és a stratégiai tervek is:

„...- megkeresni minden tanulóban azt a területet, amelyben tehetséges, hogy eljuttassuk a képességeiknek megfelelő legmagasabb szintig...”

Ehhez szükséges:

„...- a tantestület egységes szemléletmódjának kialakítása a kiemelt nevelési célok értelmezése területén

- a szülői ház és az iskola partnerkapcsolati rendszerének működtetése a hatékonyság növelése érdekében

- *ismernünk kell azokat a nevelési eszközöket, eljárásokat, amelyek a célok eléréséhez vezetnek*
- *a tantestület tagjainak állandó önképzésre és megújulásra van szükségük...*

A vizsgálat tapasztalatai alátámasztják ezt az összehangolt stratégiai tervezést, valamint az operatív feladatok megvalósítását a mindennapokban.

Az intézmény vezetője a kinevezésével egy a fennmaradásáért küzdő, szétesett szervezetet vett át. Helyzetelemzésre alapozott profilváltást indítványozott, s ezzel egy időben markáns szervezetfejlesztésbe kezdett. Ennek hatására szervezeti átalakulás jött létre, s hogy a horizontális koordináció is hatékonyabb legyen a függőleges „vonalakat” merőlegesen metsző struktúrákat hozott létre a szervezeten belül. Ezek a horizontálisan, a függőleges struktúrára keresztbe szervezett formációk lettek a kiemelt projektek. Az angol nyelv és sport oktatásának minőségi változtatását tűzték ki hosszú távú stratégiai célként. A projektek koordinálása egy-egy projektvezető dolga, aki irányítja az összetett feladat megoldásában tevékenykedő kollégákat. Az iskolavezetés összehangolja a különböző projektek működését. Az állandó szakmai munkaközösségek mellett egy-egy nagyobb szabású feladat megvalósítását egy csoport végzi, akik viszonylagos önállóságot kapnak a végrehajtásban, a belső munkamegosztás kialakításában, a munkafolyamat ellenőrzésében — emiatt hatékonyabb a projektek megvalósítása. A pedagógusok így nem csak a tantárgycsoporti munkaközösségeknek, hanem egy-egy projektcsoportnak is tagjai. A klasszikus lineáris szervezeti struktúra mára egy team-mátrix szervezetté alakult át.

A fontos vezetési funkciókat ténylegesen a középvezetés szintjére delegálta. A középvezetők elfogadták a munkájukhoz szükséges hatáskört, jogokat s az ezzel járó felelősséget. A projekt rotációt eredményezett, a feladatkörök differenciáltsága emelte a motivációt a pedagógusok között. Nagy hangsúlyt fektetett a koordinációra és ellenőrzésre, ezért az időbeni pontosságot tudják tartani a projektfeladatokban.

Felismerte, hogy a szervezeti változások szakaszaiban nagy a jelentősége a vízszintesen lefektetett kommunikációs hidaknak. A horizontális kommunikációnak komoly szociálpszichológiai jelentősége van, közösségi támogatást, megerősítést jelent. Problémafeltáró magatartást, állandó visszajelzéseket szorgalmazott, emellett csapatépítő tréningeket, tantestületi programokat szervezett. Az értekezleteken mára a nyílt kommunikáció, az erős egymás közötti kontroll a jellemző.

A közösség fontosnak tartja, hogy a testületet ne a rutin jellegű munkatevékenységek jellemezzék, inkább a kreativitás és az innováció; ezáltal a munkaszervezés is rugalmasabb. Igyekeznek elkerülni a koordináció hiányát, erre legalkalmasabb a kooperációs döntéshozatal. Jellemző az alulról felfelé történő döntési folyamat, annak eredményeképp, hogy a problémát azon a szinten ismerik fel, ahol született, vagy a rendszergondolkodásból adódóan a felismerés időben történt. Ennek a döntési folyamatnak voltunk éppen tanúi a vizsgálat alkalmával, egy magatartási nehézségekkel küzdő osztályközösség problémáinak megoldására szerveződött alkalmi team megbeszélésen. A csoport tagjai élvezték a felhatalmazást, ami kellő motivációt

eredményez a későbbi feladatok elvégzésénél is. A döntések szinkronizálása jellemzi a szervezetet egyéb döntés előkészítési folyamatokban is.

Elsődlegesen a középvezetők, projektfelelősök feladata az ellenőrzés. A felső vezetés a pedagógusokat közvetve ellenőrzi, inkább lelkesíti és ösztönzi, így teljes elkötelezettséget, kihívást éreznek, nem kell külsőleg motiválni őket. Akkor funkcionál ez jól, amikor nagyon kevésbé strukturált a feladat, és sürgős a megoldása. Az összetettebb, hagyományosabb feladatoknál a hagyományos struktúra és ellenőrzési rendszer lép be a folyamatba. Ebben nagy segítség az igazgatóhelyettes precizitása. A pedagógusok úgy érzik, hogy a túlzott ellenőrzés nem fojtja meg az innovációt, a fejlesztést és a fejlődést.

Az iskolában az egyéni és csoportcélok is hangsúlyosak, egy-egy külön program, projekt megvalósítása után kiemelik az egyéni teljesítményeket, és a közös sikereket is elismerik. Az 'Év kollégája' díjat is ezért alapították.

A vezetés egyénileg találja meg az utakat a kollégákhoz: figyelembe veszi a munkatársak képességeit, személyes stílusát, érdeklődését a feladatok megosztásánál.

Az intézmény pályázatok és partneri kapcsolatok útján folyamatosan bővíti kínálatát, a vezetés fáradhatatlanul keresi az új lehetőségeket, serkenti a környezeti kihívásokra való reagálást, a változást. A középvezetés szorgalmazza a belső folyamatok összehangolását, az együttgondolkodást.

Törekednek a tanuló szervezet stratégiájának megvalósítására, az angol munkaközösség saját és intézményi missziójának tekinti ezt a célt. A szakmai önmegvalósítás, a magasabb felkészültséget, az önfejlődést preferáló pedagógus mintája a kiégés ellen is ösztönzi őket.

Terveikben a hosszú távú időorientáció, nyílt rendszerszemlélet szerepel. Komplex, folyamatosan változó munkafolyamatok, rugalmas, modern struktúrában gondolkodnak, mint ezt nemzetközi tapasztalataik is megerősítik. Fő feladatuknak a kihívást jelentő problémamegoldást tekintik. Jól kommunikált, közös értékek, nyílt, őszinte kommunikáció, bizalom, célorientáltság, kreativitás, innováció jellemzik a közös gondolkodást, s az utat is, amelyen a szervezet jár.

7. Klímavizsgálat

Klímavizsgálat nem történt. Az intézmény a minőségirányítási programban leírtaknak megfelelően belső klímavizsgálatot végez.

8. Intézményi Pillanatfelvétel

A vizsgálat módszere: egy véletlenszerűen választott időpontban (délelőtt 11 órakor) az iskola épületében az egyes terekben folyó tevékenységek megtekintése, rögzítése. (VII. sz. mellékletek) Csak az általunk látott – az iskola által használt osztálytermek, terek figyelhetők meg. Az épület többi része nem képezte a vizsgálat tárgyát.

A vizsgálat célja, hogy pillanatképet nyerjünk az iskolában folyó tevékenységi formákról és az iskola tereinek funkcionális kihasználtságáról.

Megállapítások

A délelőtt rögzített pillanatfelvételen megfigyelhető, hogy az épület 31 oktatásra használható helyiségében 24-ben folyik foglalkozás. A tornateremben strukturálatlan foglalkozás keretében játszanak/sportolnak a gyerekek. Frontális munkaforma 6-ban, egyéni strukturált foglalkozás 7-ben, csoportmunka 10-ben figyelhető meg. Az oktatásszervezési tevékenységformák között a csoport és egyéni foglalkozások dominálnak inkább, ezzel is erősítve az általunk óralátogatáson, terápiás, fejlesztő foglalkozáson tapasztaltakat. Az épületben kialakított számos fejlesztésre alkalmas terem azt támasztja alá, hogy a pedagógusok a gyerekek egyéni haladásához, a személyre szabott képességfejlesztésekhez igyekeznek illeszteni módszereiket.

A délelőtt folyamán a 31 tanteremnek használható helyiségből 24-ben folyt oktatás. Ez 78 %-os funkcionális kihasználtságot jelent. Figyelembe véve, hogy éppen akkor úszásoktatáson is voltak a gyerekek, ez teljesen optimális kihasználtságnak tekinthető.

Összességében megállapítható, hogy délelőtt az oktató-nevelő, délután pedig a szabadidős, fejlesztő, tehetséggondozó foglalkozások teljes tartalommal töltik meg az épületet.

Összegzőképpen megállapítható, hogy az intézményben magas szintű szakmai munka folyik.

A pedagógiai programban leírtaknak megfelelően nagy hangsúlyt fektetnek a toleranciára nevelésre, az ön- és a társak elfogadására, a tanulói együttműködésre is.

Az intézmény egészére jellemző a gyermekközpontú légkör, ami a tanórákon is, és az azt követő óraértékelésen is megfigyelhető volt. A pedagógusok szívesen tanulnak egymástól, belső képzéseken, szakmai napokon fejlesztik pedagógiai kultúrájukat. Az iskolában egyre többen alkalmazzák az új oktatástechnikai eszközöket: digitális tábla, projektor.

A fejlesztő munkacsoport létrehozta az egyéni fejlesztést végigkísérő, egyedi, személyre szabott oktatási programot, ezeken a terápiás foglalkozásokon a mentoráló, támogató tanári szerep került előtérbe. A konfliktuskezelési technikák, önismereti tréningek, mediáció szintén a gyermekek közötti megismerési folyamatokat segítik. Az intézmény innovatív, a felső- és középvezetés fáradhatatlanul keresi az új lehetőségeket, serkenti a környezeti kihívásokra való reagálást, a változást. Kiterjedt kapcsolatot ápol a kerületi társintézményeken kívül külföldi intézményekkel is. Törekednek a tanuló szervezet stratégiájának megvalósítására, az angol munkaközösség saját és intézményi missziójának tekinti ezt a célt.

Terveikben a hosszú távú időorientáció, nyílt rendszerszemlélet szerepel. Komplex, folyamatosan változó munkafolyamatok, rugalmas, modern struktúrában gondolkodnak, mint ezt nemzetközi tapasztalataik is megerősítik. Fő feladatuknak a kihívást jelentő problémamegoldást tekintik. Jól kommunikált, közös értékek, nyílt, őszinte kommunikáció, bizalom, célorientáltság, kreativitás, innováció jellemzik a közös gondolkodást, s az utat is, amelyen a szervezet jár.

Javasoljuk az új oktatástechnikai eszközök használatának népszerűsítését belső képzéseken, a jó gyakorlatok továbbadását, a saját fejlesztésű oktatási segédanyagok digitalizált változatának bővítését, publikálását, megismertetését széles körben.